Затверджено:
Директор комунального закладу освіти
«Обласний еколого-натуралістичний центр
дітей та учнівської молоді»
_____ Юрій ПЕДАН
Наказ №11/0/07 від 01.09.2022

Інструкція №12
з техніки безпеки під час навчання
в кабінеті комп'ютерної грамотності

1. Загальні положення

1.1. Ці Правила встановлюють вимоги безпеки під час навчання кабінеті комп'ютерної грамотності, в якому здійснюється навчання вихованців на персональних комп'ютерах (далі — ПК). Ці Правила є обов'язковими для виконання вихованцями, педагогами, керівниками навчальних закладів.

1.2.У кабінеті комп'ютерної грамотності проводяться: навчальні заняття з комп'ютерного моделювання з хіміко-біологічним нахилом, з використанням засобів інформаційних та комунікаційних технологій.

1.3. Усі заняття проводяться за навчальними програмами, що мають гриф Міністерства освіти і науки України або затверджені регіональними чи місцевими органами – департаментом освіти і науки облдержадміністрації.

1.4. Програмне забезпечення навчального призначення кабінету інформатики повинно мати гриф Міністерства освіти і науки України та сертифікат відповідності.

1.5. Використання ПК, спеціальних периферійних пристроїв дозволяється за умови сертифікації в Україні згідно з державною системою сертифікації УкрСЕПРО та наявності позитивного висновку державної санітарно-епідеміологічної експертизи МОЗ України.

1.6. Монтаж, введення в експлуатацію, технічне обслуговування та гарантійний ремонт комплектів навчальної комп'ютерної техніки кабінету інформатики проводять підприємства, що здійснюють її поставку, ремонт в післягарантійний термін виконують підприємства, які проводять сервісне обслуговування комп'ютерної техніки (сервіс-центри) і мають право на проведення таких робіт, відповідно до угод, що укладають навчальні заклади.

1.7. Роботи з введення в експлуатацію та ремонту устаткування в кабінеті інформатики виконуються на основі гарантійного листа-заявки навчального закладу.

1.9. Окремі операції технічного обслуговування, за домовленістю сторін, допускається проводити завідувачем кабінетом або педагогам за дорученням керівника навчального закладу.

1.10. Для всіх приміщень кабінетів інформатики вимоги пожежної безпеки визначаються НАПБ В.01.050-98/920 "Правила пожежної безпеки для закладів, установ і організацій системи освіти України", затвердженим спільним наказом Міносвіти України і МВС України від 30.09.98 N 348/70, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 17.12.98 за N 800/3240 (із змінами) (далі — НАПБ В.01.050-98/920).

1.11. Розслідування нещасних випадків з учнями, що сталися під час проведення навчання в кабінеті комп'ютерної грамотності проводиться у відповідності до Положення про порядок розслідування нещасних випадків, що сталися під час навчально-виховного процесу в навчальних закладах, затвердженого наказом МОН України від 31.08.2001 N 616, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 28.12.2001 за N 1093/6284.

1.12. Систематичний контроль за дотриманням вимог цих Правил покладається на керівників навчальних закладів, органів управління освітою.

2. Вимоги до облаштування кабінетів інформатики

2.1. Приміщення кабінету інформатики має відповідати вимогам:

ДСанПіН 5.5.2-008-01 "Державні санітарні правила і норми влаштування, утримання загальноосвітніх навчальних закладів та організації навчально-виховного процесу", затверджені постановою Головного державного санітарного лікаря України від 14.08.2001 N 63 (далі — ДСанПіН 5.5.2-008-01), ДСанПіН 5.5.6-009-98 "Улаштування і обладнання кабінетів комп'ютерної техніки в навчальних закладах та режим праці учнів на персональних комп'ютерах", затверджені постановою Головного державного санітарного лікаря України від 30.12.98 N 9 (далі — ДСанПіН 5.5.6-009-98).

2.4. Приміщення кабінету інформатики повинно мати природне і штучне освітлення з урахуванням вимог ДСанПіН 5.5.6-009-98.

2.5. Захист учнів від впливу іонізуючих та неіонізуючих електромагнітних полів та випромінювання, шуму, вібрації та інших чинників, що виникають у внутрішньому середовищі кабінетів інформатики, слід виконувати відповідно до вимог і нормативів ДСанПіН 5.5.6-009-98.

3. Вимоги до обладнання робочих місць вихованців та педагога.

3.1. Організація робочого місця повинна забезпечувати відповідність усіх елементів робочого місця та їх взаємного розташування відповідно до вимог ДСанПіН 5.5.6-009-98.

3.2. Вимоги до конструкції меблів (робочий стіл, стілець (крісло), розташованих на робочих місцях учнів, які навчаються у кабінеті інформатики, визначаються вимогами ДСанПіН 5.5.6-009-98.

3.3. Конструкція робочого столу має забезпечувати можливе розташування навчального обладнання.

3.4. Конструкція робочого стільця (крісла) має забезпечувати підтримання раціональної робочої пози під час виконання основних робочих операцій, створювати умови для зміни пози. Сидіння, спинка стільця мають м'яке, неслизьке, повітропроникне покриття.

3.5. Відповідно до ДСанПіН 5.5.6-009-98 екран ПК слід розташовувати на оптимальній відстані від очей учня, але не ближче 0,4 м залежно від розміру екрана монітора.

Для зручності зорового спостереження площина екрана ПК має бути перпендикулярна лінії зору, при цьому має бути передбачена можливість переміщення монітора у вертикальній площині під кутом +- 30 град. (справа наліво).

4. Вимоги електробезпеки під час навчання в кабінетах інформатики

4.1. Під час експлуатації систем електропостачання, електрообладнання та електричного освітлення приміщення кабінету комп'ютерної грамотності необхідно дотримуватись вимог "Правил устройства электроустановок", затверджених наказом Головдерженергонагляду СРСР у 1984 р., "Правил технической эксплуатации электроустановок потребителей", затверджених наказом Головдерженергонагляду СРСР у 1984 р., ДНАОП 0.00-1.21-98 "Правила безпечної експлуатації електроустановок споживачів", затвердженого наказом Комітету по нагляду за охороною праці України Міністерства праці та соціальної політики України від 09.01.98 N 4, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 10.02.98 за N 93/2533, НАПБ В.01.050-98/920, цих Правил, вимог нормативно-технічної та експлуатаційної документації підприємства-виробника ПК.

4.2. Для підключення переносної електроапаратури застосовують гнучкі проводи в ізоляції.

4.3. Заземлення повинно відповідати вимогам ДНАОП 0.00-1.21-98 "Правила безпечної експлуатації електроустановок споживачів", затвердженого наказом Комітету по нагляду за охороною праці Міністерства праці і соціальної політики України від 09.01.98 N 4, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 10.02.98 за N 93/2533.

4.4. Штепсельні з'єднання та електророзетки для напруги 12 В та 36 В за своєю конструкцією мають відрізнятися від штепсельних з'єднань для напруги 127 В та 220 В і бути пофарбовані в колір, який візуально відрізняється від кольору штепсельних з'єднань, розрахованих на напругу 127 В та 220 В.

4.5. Не допускається:

використання електрообладнання кабінету інформатики в умовах, що не відповідають вимогам інструкцій підприємств-виробників;

експлуатація кабелів та проводів з пошкодженою або такою, що втратила захисні властивості за час експлуатації, ізоляцією;

розміщення електрообладнання поблизу джерел тепла, у місцях з недостатньою вентиляцією;

залишати працюючий ПК без догляду на тривалий час — більше 30 хв.;

підключення ПК до електромережі та електророзеток, що не мають захисного заземлення.

4.6. Перед початком навчання педагог повинен візуально перевірити непошкодженість захисного заземлення в тих кабінетах, у яких це заземлення виконано відкритим проводом.

4.7. Слід вимикати кабель живлення електрообладнання з електромережі, якщо воно залишається непрацюючим на тривалий час — добу і більше.

4.8. У разі несправності електрообладнання, його складових частин слід звернутися до працівників сервіс-центрів, не починати повторне вмикання або ремонт самостійно.

5. Організація безпечної роботи в кабінеті комп'ютерної грамотності

5.1. Робота з охорони праці в кабінеті організовується у відповідності до статуту навчального закладу, Положення про організацію роботи з охорони праці.

5.2. На початку занять гуртка вихованці закріплюються педагогом за робочими місцями.

5.4. Педагоги стежать за виконанням учнями вимог безпеки під час навчання в кабінеті.

5.5. Відповідно до Положення про організацію роботи з охорони праці до роботи на ПК допускаються діти, які пройшли первинний інструктаж з охорони праці (безпеки життєдіяльності).

5.6. Відповідно до ДСанПіН 5.5.6-009-98 безперервна робота учнів з екраном відеомонітора не має перевищувати:

для учнів I класу (6 років) — 10 хв. за одну навчальну годину;

для учнів II-V класів — 15 хв. за одну навчальну годину;

для учнів VI-VII класів — 20 хв. за одну навчальну годину;

для учнів VIII-IX класів — 25 хв. за одну навчальну годину;

для учнів X-XII класів та студентів вищих навчальних закладів I та II рівнів акредитації на першій годині занять — 30 хв., на другій годині — 20 хв.

5.7. Навчання на ПК має проводитися з урахуванням можливостей кожного вихованця в індивідуальному режимі, який визначає педагог.

55.9. Загальна тривалість занять навчання на ПК не повинна перевищувати 2 годин на день.

5.10. Під час занять на ПК для попередження розвитку перевтомлення необхідно здійснювати комплекс профілактичних заходів (орієнтовний комплекс вправ міститься в додатку), а саме: після безперервної роботи з екраном монітора згідно з п. 5.6 — протягом 1,5-2 хв. вправи для профілактики зорової втоми; через 25 — 30 хв. роботи з використанням комп'ютерів — протягом 5 хв. комплекс вправ для профілактики зорового і статичного стомлення.

6. Обов'язки посадових осіб щодо забезпечення охорони праці під час навчання в кабінеті комп'ютерної грамотності

6.1. Керівництво організацією роботи з охорони праці під час проведення навчання в кабінеті комп'ютерної грамотності навчального закладу покладається на його керівника відповідно до Положення про організацію роботи з охорони праці.

6.2. Керівник навчального закладу, в якому проводиться навчання в кабінеті комп'ютерної грамотності: створює здорові і безпечні умови для проведення занять; наказом призначає відповідальних осіб, які зобов'язані контролювати створення безпечних умов навчання та праці, стежити за виконанням учнями цих Правил та відповідних інструкцій з охорони праці на робочому місці в кабінеті комп'ютерної грамотності**,** організовує роботу щодо

розроблення та затверджує інструкції з охорони праці для учнів під час навчання в кабінеті інформатики; організовує роботу щодо забезпечення учнів справними обладнанням та пристроями; організовує проведення технічного обслуговування та ремонту обладнання кабінету інформатики; організовує один раз на три роки навчання завідувачів кабінетів інформатики, учителів, викладачів інформатики з питань охорони праці з наступною перевіркою знань відповідно до ДНАОП 0.00-4.12-99 "Типове положення про навчання з питань охорони праці", затвердженого наказом Комітету по нагляду за охороною праці України Міністерства праці та соціальної політики України від 17.02.99 N 27, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 21.04.99 за N 248/3541, та Положення про організацію роботи з охорони праці; відповідно до Положення про порядок розслідування нещасних випадків, що сталися під час навчально-виховного процесу в навчальних закладах, затвердженого наказом МОН України від 31.08.2001 N 616, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 28.12.2001 за N 1093/6284, проводить розслідування нещасних випадків, що сталися з учнями під час навчання в кабінеті інформатики.

6.3. Завідувач кабінету, учителі, викладачі: навчають учнів безпечного поводження з наявним у кабінеті інформатики обладнанням, а також безпечних методів виконання робіт; стежать за дотриманням вимог безпечного проведення навчально-виховного процесу; є відповідальними за збереження обладнання кабінету інформатики, справність засобів пожежогасіння; проводять реєстрацію випадків зупинки машин та організацію їх ремонту;

6.4. Стежать за своєчасним проведенням технічного обслуговування та ремонту обладнання кабінету інформатики; здійснюють навчання та інструктаж учнів з охорони праці з реєстрацією в журналі обліку навчальних занять та журналі реєстрації інструктажів з охорони праці згідно з Положенням про проведення навчання з питань охорони праці, що розробляється і затверджується керівником навчального закладу відповідно до ДНАОП 0.00-4.12-99 "Типове положення про навчання з питань охорони праці", затвердженого наказом Комітету по нагляду за охороною праці України Міністерства праці та соціальної політики України від 17.02.99 N 27, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 21.04.99 за N 248/3541. Навчання учнів безпечному поводженню проводиться відповідно до інструкцій з охорони праці, які розроблюють учителі, викладачі навчальних закладів згідно з ДНАОП 0.00-4.15-98 "Положення про розробку інструкцій з охорони праці", затвердженим наказом Комітету по нагляду за охороною праці України Міністерства праці та соціальної політики України від 29.01.98 N 9, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 07.04.98 за N 226/2666; здійснюють першу допомогу у разі нещасних випадків, що сталися з учнями в кабінеті інформатики.

Додаток до п.5.10 розділу 5 Правил

ОРІЄНТОВНИЙ КОМПЛЕКС ВПРАВ

для зняття втоми під час навчання в кабінетах інформатики

Комплекс вправ для очей

Вправи виконуються сидячи в зручній позі, хребет прямий, очі відкриті, погляд — прямо, відвернувшись від комп'ютера.

Варіант 1.

1. Погляд спрямовувати вліво-вправо, вправо-прямо, вверх-прямо, додолу-прямо без затримки в кожному положенні. Повторити 5 разів і 5 разів у зворотному напрямі.

2. Закрити очі на рахунок "раз-два", відкрити очі і подивитися на кінчик носа на рахунок "три-чотири".

3. Кругові рухи очей: до 5 кругів вліво і вправо.

Варіант 2.

1. Швидко кліпати очима протягом 15 секунд.

2. Заплющити очі. Не відкриваючи очей, начебто подивитися ліворуч на рахунок "раз-чотири", повернутися у вихідне положення. Так само подивитися праворуч на рахунок "п'ять-вісім" і повернутися у вихідне положення. Повторити 5 разів.

3. Спокійно посидіти із закритими очима, розслабившись протягом 5 секунд.

Комплекс вправ для зняття м’язового напруження

Варіант 1.

Вихідне положення — сидячи на стільці.

1. Витягнути і розчепірити пальці так, щоб відчути напруження. У такому положенні затримати протягом 5 с. Розслабити, а потім зігнути пальці. Повторити вправу 5 разів.

2. Повільно і плавно опустити підборіддя, залишатися у такому положенні 2-3 секунди і розслабитися.

3. Сидячи на стільці піднести руки якомога вище, потім плавно опустити їх додолу, розслабити. Вправу повторити 5 разів.

4. Переплести пальці рук і покласти їх за голову. Звести лопатки, залишатися у такому положенні 5 секунд, а потім розслабитись. Повторити вправу 5 разів.

Варіант 2.

Вихідне положення — сидячи на стільці.

1. Зробити кілька глибоких вдихів і видихів. Потягнутися на стільці, зігнувши руки на потилиці, відхиляючи голову назад і випростовуючи плечі. Повторити 5 разів.

2. Зробити нахили і повороти голови. Повторити 5 разів.

3. Зробити легкий самомасаж обличчя і кисті рук протягом 3-5 секунд.

Варіант 3.

Вихідне положення — стоячи, ноги разом, руки вниз.

1. Прямі руки розвести в боки долонями догори, зробити вдих.

2. Схрестити руки перед грудьми, міцно обхопити себе за плечі, повторити 5 разів.

3. Кругові рухи ліктями вперед протягом 5 секунд.

4. Те саме назад. Дихати рівномірно.

Розроблено

Заступник директора з виховної роботи Г.В. КРИКУН

Узгоджено:

Голова профкому Н.Д.КАЛАШНИКОВА

Заступник директора з АГЧ М.В.БРАЖНИК